

Төсөл

БАТЛАВ.

БАТЛАВ.

БАТЛАВ.

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД

САНГИЙН САЙД

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД
ХЭРГИЙН САЙД

С.ЧИНЗОРИГ

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

Ц.НЯМДОРЖ

**НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ШИМТГЭЛ ТӨЛӨГЧИЙГ ТОРГОХ ШИЙТГЭЛ,
АЛДАНГИАС НЭГ УДАА ЧӨЛӨӨЛӨХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ
БАРИМТЛАЛ**

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

Дэлхийн 100 гаруй улсад тархаад байгаа шинэ коронавирусын дэгдэлтийн улмаас 2020 оны 03 дугаар сарын 09-ний өдрийн байдлаар 109 842 хүн өвчний халдвар авч, 3 827 хүн нас бараад байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны “Бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх тухай” 62 дугаар тогтоолоор шинэ коронавирусын халдвараас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах зорилгоор улсын хэмжээнд засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллага, хуулийн этгээдийг 2020 оны 02 сарын 13-ны өдрөөс эхлэн гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт хэсэгчилсэн байдлаар шилжүүлсэн бөгөөд тус хугацааг Засгийн газрын 2020 оны 64 дүгээр тогтоолоор 2020 оны 03 сарын 30-ны өдөр хүртэл үргэлжлэхээр тогтоосон байна.

Дээрх тогтоолтой холбогдуулан өндөржүүлсэн бэлэн байдлын хугацаанд аж ахуйн нэгж, байгууллагыг ажлын тусгай горимд шилжүүлэн ажиллуулах, ресторан, нийтийн хоолны болон үзвэр, үйлчилгээний байгууллага, иргэдийн бизнесийн үйл ажиллагаанд хязгаарлалт хийх зэрэг арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлж байна. Үүний улмаас зарим аж ахуйн нэгж, байгууллагын болон иргэдийн бизнесийн үйл ажиллагаа доголдож, орлого буурснаар нийгмийн даатгалын шимтгэлээ хугацаанд нь төлж чадахгүй байх нөхцөл үүсэж байна.

Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгч нийгмийн даатгалын шимтгэлээ хугацаанд нь төлөөгүй бол учруулсан хохирол нөхөн төлбөрийг гаргуулж хүнийг тавин нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг таван зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, мөн шимтгэлийн дүнгээс хугацаа хэтрүүлсэн хоног тутамд 0.3 хувьтай тэнцэх хэмжээний алданги тооцохоор Зөрчлийн тухай хуульд заасан нь шинэ коронавирусын тархалт, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнээс шалтгаалж санхүүгийн хямралд ороод байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, хувь хүнд ихээхэн хэмжээний дарамт нэмэхээр байна.

Иймд нийгмийн даатгалын тухай хууль тогтоомжийн дагуу нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайлангаа үнэн, зөв гаргаж, нийгмийн даатгалын байгууллагад хүргүүлсэн боловч улсын хэмжээнд гамшгаас хамгаалах

өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн хугацаанд хамаарах нийгмийн даатгалын шимтгэлээ төлөөгүй, эсхүл дутуу төлсөн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд Зөрчлийн тухай хуульд заасан дээрх торгох шийтгэл, алдангийг ногдуулахгүй байх эрх зүйн зохицуулалт шаардлагатай байгаа тул Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгчийг торгох шийтгэл, алдангиас нэг удаа чөлөөлөх тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

Хоёр.Хуулийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хуулийн төслийг бие даасан хууль хэлбэрээр боловсруулна. Хуулийн зорилт нь Гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн хугацаанд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн тайланг үнэн, зөв мэдүүлж, нийгмийн даатгалын байгууллагад ирүүлсэн боловч нийгмийн даатгалын шимтгэлийг хуульд заасан хугацаанд төлөөгүй, дутуу төлсөн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнийг Зөрчлийн тухай хуулийн 10.17 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг болон түүний тайлбарт заасан торгох шийтгэл, алдангиас чөлөөлөхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

Гурав.Хууль батлагдсаны дараа үүсэж болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал

Нийгмийн даатгалын сангийн тайлангаас үзэхэд 2017-2019 онд 1.7-2.3 тэрбум төгрөгийн алдангийн орлого нийгмийн даатгалын санд төвлөрч байсан байна. Хуулийн төсөл батлагдсанаар Нийгмийн даатгалын тухай хуульд заасан хугацаанд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн тайлангаа хугацаанд нь үнэн, зөв мэдүүлэн ирүүлэх үүргээ биелүүлж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний бизнесийн үйл ажиллагаанд гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн хугацаанд эдийн засгийн дарамт нэмж учруулахгүй байх нөхцөл бүрдэнэ.

Тус хуулийн төслийн үйлчлэлд 6 мянга орчим ажил олгогч хамрагдаж, 11.6 тэрбум төгрөгийн торгох шийтгэл, алдангиас чөлөөлөгдөх урьдчилсан тооцоо гарч байна.

Дөрөв.Хуулийн төсөл Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хууль тогтоомжийн талаар

Энэхүү хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хуульд нийцүүлэн боловсруулна.